

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

§. 7. Regni Polonici constitutio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13167

§. 6. *Mores Polonorum.*

INTER Septentrionales Europæos Poloni maximè urbani sunt, libertatis amantissimi, retinentissimi morum suorum, ingenio valent, & ad omnes disciplinas idonei, quas plerique nobiles profitentur. Oblongis utuntur togis more Turcico, quas tamen belli tempore mutant in sagum. In condiendis cibus, ut & epulis parùm culti, omnes in eodè poculo ebibunt; nulla mantilia ad mappam communem digitos abstergunt. In urbibus sat lautæ domus, in agris ex luto, & paleâ. Nobilitas rusticos ad instar mancipiorum habet. Pauci reperiuntur qui Latinè nesciant. Linguâ utuntur Sclavicâ, cui multas Germanicas voces admiscuere. Linguam Græcam detestantur ob schismaticos Græcos. Si nobilis hîc moriatur nondû vxore ducta, eius affines purpurati funus eius cohonestant. Equis expeditissimis utuntur, sed parùm domitis: preciosis vestibus induti nobiles incedût. De moribus Lithuanorum, Prussorum legantur, qui de his plura scripserunt, iam enim in Polonorum mores, ut & ditionem populi illi transferunt.

§. 7. *Regni Polonici constitutio.*

CONFLATVM est hoc Imperium ex Poloniâ, Lithuanâ, Prussia, & regionibus iisdem adiunctis: hîc videndum nobis quomodo hæc omnes in vnum corpus coaluerint.

RUSSIA MERIDIONALIS subacta est à Casimiro Magno, cùm progenies Danielis Ducis hîc defecisset. Eodem etiam regnante,

MASSOVIÆ Dux sese sceptro Polonico subiecit; habuit tamen hæc Prouincia Principes suos ad annum Christi 1526.

LITHVANIA, per Iagellonem Ducem adiecta est, qui nupsit anno 1386. Heduuigæ filiæ Ludouici Hungari Poloniæ Regis eâ lege, ut suos thesauros in Poloniam deferret, & Poloniæ, ditiones suas adnecteret; scilicet Lithuaniam, Samogitiam, & partem Russiæ Albæ.

Recepit idem Iagello, dictus postea Vladislaus, in clientelam Vahodam Moldauicæ, qui ab Hungaris tempore interregni sese subduxerat.

Eodem imperante nobiles Prussi sese Polonis adiunxerunt, sed id demum sub Sigismundo firmiùs perfectum est.

PRUSSIA igitur olim Imperio subdita tempore Friderici II. Equitibus Teutonicis parebat, qui eam vi ad Christianam religionem compulerant. Sed illa exosa dominos suos, sese Polono subdidit anno 1454. tempore Casimiri, qui retudit Equites, eosque ad pacem compulit, iniquioribus conditionibus: tum enim Prussia, quæ inde Regia dicta est, Polono cessit, reliquum Magistro Teutonico: sed demum sub Sigismundo, Marchio Brandenburgicus Albertus creatus est Dux Prusiæ, eamque abolito Magistratu accepit hæreditariam.

LIVONIÆ quoque pars erepta est fratribus Enfingeris, ac denique regnante Sigismundo Augusto prædicti Sigismundi filio, Gotardus Ketler vltimus Magister ordinis Liuonici exautoratus est, factusque Dux Curlandiæ, & Semigalliæ secularis; ea tamen lege, vt ab Rege Poloniæ penderet.

Olim & Palatinus, seu Voieuoda Transiluanicæ fuit Poloniensis, sicut & postea duo discreti Valachus, & Multanicus, ex quo & natus tertius Bessarabicus: sed hunc Palatinatum Turca occupauit; alij duo in clientelam Ottomanicam transferunt.

§. 8. Politia.

Hic status est ex Monarchico, & Aristocratico temperatus. Rex eligitur à Senatu & Nobilitate, semper tamen demortui filius secundum leges Regni. Ad Varsouiam sub pellibus eligitur, præsidente his comitiis Archiep. Gnesnensi. In postremâ electione numerati sunt equorum 100. millia. Rex nihil potest statuere in Clerum & Nobilitatem, sed eorum res in Comitibus terminantur. Eligit tamen Rex Palatinos, & beneficia confert: itaque demereri potest nobiles suos, vexare non potest. Quotannis Comitibus celebrantur, in quibus Castellanus Cracouiæ præcedit Palatinos. Palatinatus in Castellanas, hæc in Præfecturas *Gouuernemens* diuiduntur. Leges olim habebant Poloni paucas, nunc vtuntur pluribus à Sigismundo Augusto prolatis, aut ordinatis. Nobiles in suis agris ius dicunt, sed in exercitu omnium rerum cognitio ad Regem deuoluitur. Olim Rex duodecim milliones auri seponebat, nunc tantum sex. Quid copiarum scribere possit intelligimus ex Vladislao qui nostra ætate occurrit Turcis cum 170. millibus; certè intra mensem aiunt armare posse 100. millia Equitum ad tuendos agros suos: paucas arces habent; fortitudinem suam pro arcibus esse gloriantur.

D d ij